

ПРАГРАМА

I АРГАНІЗАЦЫЙНЫ СТАТУТ

**БЕЛАРУСКАЕ СЯЛЯНСКА-
РАБОТНІЦКАЕ ГРАМАДЫ**

**БЕЛАРУСКАЯ ДРУКАРНЯ
Ім. ФРАНЦІШКА СКАРЫНЫ**

1 9 2 6.

П Р А Г Р А М А

Беларускае Сялянска-Работніцкае Грамады.

1. Самаазначэнне народаў і міжнародная солідарнасьць працоўных.

1. Увесь існуючы лад паміж дзяржавамі і народамі павінен быць перабудаваны на аснове поўнага самаазначэння народаў.

2. Стоячы на грунце самаазначэння народаў, Б. С.-Р. Грамада лічыць, што ўсе беларускія землі павінны быць злучаны і аб'яднаны ў незалежнай рэспубліцы над уладаю сялян і работнікаў.

3. Разам з тым Б. С.-Р. Грамада жыва падтрымоўвае сучаснае імкненне працоўных мас да стварэння цеснага соцыялістычнага саюзу эўропэйскіх народаў.

4. Згодна з гэтым Б. С.-Р. Грамада вядзе сваю працу ў духу міжнароднай солідарнасьці працоўных.

II. Саюз сялян і работнікаў.

5. Вызваленне ўсяго працоўнага народу спад ярма капіталу і нацыянальнага ўціску—гэта агульная мэта і супольная справа сялян і работ-

нікаў. Зьдзейсьненне гэтага магчыма толькі ў цесным саюзе сялян і работнікаў.

6. Працоўная інтэлігенцыя ў сваёй лепшай і здаравейшай частцы павінна прылучыцца да такога саюзу сялян і работнікаў, знаходзячы тут шырокі грунт да прылажэння сваіх творчых сілаў.

III. Сялянска-Работніцкі ўрад.

7. Толькі цесны саюз сялян і работнікаў можа ўстанавіць сялянска-работніцкі ўрад.

Толькі работніцка-сялянскі ўрад зможа даць прыгнечаным народам волю, сялянам зямлю, работнікам працу і толькі ён зможа перабудаваць народную гаспадарку і ўвесь дзяржаўны і грамадскі лад на больш разумных і справядлівых падставах ды павясяці народ да лепшае будучыны.

* * *

Вядучы барацьбу за самаазначэнне народаў, за сялянска-работніцкі ўрад, Б. С.-Р. Грамада разам з тым нясупынна змагаецца за самыя палючыя і штодзенныя патрэбы сялян і работнікаў: за зямлю бяз выкупу, проціў непамерных падаткаў, за абарону работніцкіх законаў, за родную школу, за палітычныя свабоды і інш.

* * *

IV. Зямля сялянам бяз выкупу.

8. Усе абшарніцкія і духоўныя землі павінны быць бяз выкупу адабраны ад паноў-абшар-

нікаў і духавенства і разам з казеннымі праз сялянскія камітэты падзелены паміж мясцовымі сялянамі і парабкамі бясплатна.

V. Снасаваньне асадніцтва.

9. Б. С.-Р. Грамада дамагаецца скасаваньня як ваеннага, так і цывільнага асадніцтва.

Увесь зямельны запас Заходняе Беларусі павінен быць падзелены паміж мясцовымі сялянамі і парабкамі.

VI. Упарадкаваньне зямлі.

10. Б. С.-Р. Грамада падтрымоўвае перасяленне сялян з вёсак на хутары або на пасёлкі, але толькі пры той умове, што малазямельным зробіцца прырэзка зямлі, каб яны маглі вясці запраўды самастойную гаспадарку.

11. Побач з гэтым Б. С.-Р. Грамада дамагаецца шырокай мэліарацыі—(а перадусім асушкі балот і лугоў) на скарбовы кошт водле шырокага дзяржаўнага пляну.

12. На заспадараваньне пры пераходзе на хутары і пры парцэляцыі павінна быць дадзена патрэбная помач — грашыма, інвэнтарам, будаўлянымі матэрыяламі.

13. Б. С.-Р. Грамада дамагаецца шырокай агранамічнай помачы і таннага крэдыту для сялянства.

14. Усе работы па земляўпарадкаваньню павінны быць аднесены на скарбовы кошт.

VI. Лясы і воды

15. Таксама як землі, усе дворныя і духоўныя лясы і воды павінны перайсці на ўласнасць дзяржавы.

16. Грамада дабіваецца, каб сяляне былі забяспечаны лесам на будоўлю і апал, а таксама пашай для жывёлы.

17. Б. С.-Р. Грамада вядзе барацьбу проціў такога касавання сэрвітутаў, што крыўдзіць сялян на карысць паноў-абшарнікаў.

VIII. Падаткі.

18. Падаткі гнятуць працоўны народ невынасімым цяжарам. Яны разложаны несправядліва і збіраюцца спосабам нязносна цяжкім і руйнуючым для сялянства.

Б. С.-Р. Грамада дабіваецца, каб падаткі былі пераложаны на пануючыя заможныя класы, а з безземельных, малаземельных і сярэднякоў былі зусім знятыя.

Мераю для ападаткавання павінен быць даход.

19. Б. С.-Р. Грамада дамагаецца, каб былі скасаваны ўсе пасярэдныя (ўкосныя) падаткі, асабліва-ж налогі на прадметы першае патрэбы.

20. Незалежна ад гэтага Б. С.-Р. Грамада дамагаецца безадкладнага ўвядзення адзінага падатку, — значыць, каб падатак вызначаўся раз у год на адным платным наказе з разлажэннем на раты і з выразным вызначэннем тарыфу.

IX. Работніцкія законы.

21. Б. С.-Р. Грамада бароніць усе соцыяльныя заваёвы работнікаў. Паміж іншым яна вядзе барацьбу за: 1) 8-гадзінны рабочы дзень, нядзельны адпачынак і платныя водпускі, 2) забарону працы дзяцей і палепшаньне санітарных варункаў працы на фабрыках, 3) мінімум заробтнай платы, 4) дзяржаўнае страхаваньне работнікаў гораду і вёскі ад хваробы, калецтва, безработцы і на старасць; 5) свабоду стачак і поўную свабоду профэсійных саюзаў, 6) законнае прызнаньне фабрычных работніцкіх камітэтаў з правам учасця ў наглядзе за прадукцыяй.

22. Уважаючы, што кожнаму работніку вёскі і гораду дзяржава павінна забяспечыць працу і заробтак, Б. С.-Р. Грамада ў часе сучаснага цяжкага безработцы ў горадзе і вёсцы дамагаецца:

а) выплаты безработным гораду і вёскі дапамог у разьмеры пражытачнага мінімума;

б) безадкладнай арганізацыі шырокіх публічных работ;

в) арганізацыі камітэтаў безработных.

X. Коопэрацыя.

23. Б. С.-Р. Грамада вялікую ўвагу звяртае на пашырэнне спажывецкай, вытворчай і крэдытнай коопэрацыі сярод сялян і работнікаў, уважаючы, што яна даець магчымасць працоўнаму народу барацца ад дарагоўлі і спекуляцыі, ды прывучае яго да арганізаванай самадзейнасці. Вядучы барацьбу проціў падпарадкавання коопэрацыі інтэрэсам абшарнікаў і капіталістаў, Б.

С. Р. Грамада дамагаецца для коопэрацыі шырокага дзяржаўнага крэдыту.

XI. Самаўрады.

24. Усе самаўрады гмінныя, павятовыя і ваяводскія павінны выбірацца агульным галасаваннем усяго працоўнага народу, а не назначацца адміністрацыяй (старостай, ваяводай).

Самаўрады павінны быць унезалежнены ад адміністрацыі, а круг дзейльнасці іх павінен быць пашыраны.

25. Адною з важнейшых галін самаўрадавай працы павінна [быць забяспечаньне вёсцы бясплатнай мэдыцынскай помачы, забяспечаньне апекі над сіротамі, бездагляднымі калекамі і старымі, а такжэ забяспечаньне неабходным матэрыялам (з грашоваю дапамогаю ад скарбу) на адбудову ўсіх зьнішчаных падчас вайны гаспадарак.

26. Б. С.-Р. Грамада выступае проціў усялякіх самаўрадавых, ці іншых натуральных павіннасьцяў.

XII. Войска, паліцыя, адміністрацыя.

27. Б. С.-Р. Грамада дабіваецца скарачэньня службы ў войску і значнага паменьшэньня войска, паліцыі і адміністрацыі, каб такім спосабам паменьшыць ападаткаваньне насяленьня і павялічыць выдаткі на культурныя патрэбы.

28. Б. С.-Р. Грамада вядзе барацьбу з палітыкай мілітарызму і імкнецца да замены сталай арміі народнай міліцыяй.

29. Б. С.-Р. Грамада змагаецца, каб паліцыя і ўрадоўцы, не выключаючы й міністраў, адказвалі перад законам за службовыя надужыцьці.

Паміж іншым Б. С.-Р. Грамада дамагаецца скасаваньня палітычнай паліцыі і вядзе барацьбу з сыстэмаю біцьця і правакацыі.

XIII. Палітычныя свабоды.

30. Б. С.-Р. Грамада змагаецца за поўную свабоду сходаў, друку і слова, за свабоду палітычных і эканамічных арганізацыяў для сялян, работнікаў і працоўнае інтэлігенцыі.

31. Б. С.-Р. Грамада вядзе барацьбу проціў усялякіх пісаных і няпісаных прывілегіяў для пануючых клясаў — абшарнікаў і буржуазіі.

32. Б. С.-Р. Грамада змагаецца з рознымі спробамі пагоршыць існуючыя законы (напрыклад, выбарны закон).

33. Б. С.-Р. Грамада дабіваецца поўнае свабоды ўстраіваць вечы і іншыя сходы.

34. Б. С.-Р. Грамада дамагаецца скасаваньня выняткавага стану і даразных судоў, існуючых на Заходняй Беларусі.

35. Б. С.-Р. Грамада дамагаецца амністыі для ўсіх палітычных.

36. Б. С.-Р. Грамада дамагаецца права свабоднай апекі над палітычнымі вязьнямі.

37. Б. С.-Р. Грамада дамагаецца скасаваньня кары сьмерці.

XIV. Суды.

38. Б. С.-Р. Грамада стаіць за народны суд, які мае выбірацца самым народам з мяйсцовых людзей, а тымчасам дамагаецца безадкладнага ўвядзення суду прысяжных.

39. Грамада вядзе барацьбу проціў сыстэмы тайных судоў („пры зачыненых дзвярох“) і бароніць незалежнасць судоў ад уплываў палітычнай паліцыі.

XV. Школы.

40. Б. С.-Р. Грамада стаіць за ўвядзенне адзінай працоўнай школы з бясплатным навучаннем — на кошт дзяржавы — для працоўных элементаў (сялян, работнікаў, працоўнае інтэлігэнцы).

41. Б. С.-Р. Грамада дамагаецца пашырэння аграмацічнага і наагул профэсійнальна-тэхнічнага навучання.

42. Навука ўва ўсіх дзяржаўных школах павінна вясціся ў роднай мове вучняў.

43. Б. С.-Р. Грамада выступае проціў таго, што школьныя ўлады вымагаюць ад вучыццалёў паліцэйскіх пасведчаньняў маральнасьці (świadectwo moralności) пры паступленьні на службу. Гэта бяспраўна — бяз суду — аграмацівае правы грамадзян вучыццалёў і робіць іх залежнымі ад самаволі палітычнае паліцыі.

XVI. Мова.

44. Кожнай нацыянальнасьці павінна быць забяспечана магчыма найшырышае права карыстацца ўласнаю моваю ў дзяржаўным і грамадзкім жыцці.

45. Б. С.-Р. Грамада будзе змагацца за поўную свабоду пашырэння культурна-просьветнае дзейнасьці ў роднай мове: бібліятэк, чытальняў, краязнаўчых гурткоў, тэатраў і т. д.

XVII. Рэлігія.

46. Прызнаючы поўную свабоду сумленьня, Б. С.-Р. Грамада стаіць за аддзяленьне царквы (касьцёлу) ад дзяржавы і ад палітыкі.

47. Б. С.-Р. Грамада змагаецца з выкарыстаньнем веры—царквы ці касьцёлу—да палітычных мэтаў, напрыклад дзеля падтрыманьня пануючых клясаў або дзеля полёнізацыі ці русыфікацыі.

48. Б. С.-Р. Грамада будзе таксама змагацца з сеяньнем рэлігійнае ці расавае барацьбы і ненавісьці.

XVII. Проти нацыянальнага ўціску і руйнаваньня краю.

49. Б. С.-Р. Грамада дамагаецца запраўдных роўных правоў у жыцці — а ня толькі на паперы—для ўсіх грамадзян, незалежна ад веры ці нацыянальнасьці.

Паміж іншым Грамада дамагаецца: а) безадкладнага прызнаньня правоў грамадзянства (obywatelstwo) для ўсіх жыхароў Заходняе Беларусі;

б) інвалідзкае рэнты для ўсіх ваенных інвалідаў, іхных удоў і сірот;

в) свабоднага доступу на ўрадовую службу для мяйсцовых людзей, незалежна ад веры, нацыянальнасьці ці палітычных поглядаў.

50. Вядучы барацьбу проціў непамернага вы-
зыску нашага краю так польскімі як і загра-
ніч- нымі капіталістамі, асабліва-ж проціў рабунковага
вырубання і распрадажы нашага прыроднага
багацця, лясоў, проціў распрадажы фабрык і
абарудавання загра-ніцу, вядучы барацьбу з усімі
відамі колёнізацыі Заходняе Беларусі, Грамада
дамагаецца поўнага развіцця ўсіх гаспадарчых
сіл і магчымасцей краю.

* * *

51. Ідучы да сваіх мэтаў, Б. С.-Р. Грамада
карыстаецца шляхам легальнай, законнай бараць-
бы на аснове констытуцыі і права.

Арганізацыйны Статут Беларускае Сялянска- Работніцкае Грамады.

Сябры Грамады.

1. Сябром Беларускае Сялянска-Работніцкае
Грамады можа быць кожны селянін, работнік
і працоўны інтэлігент, які—ведаючы добра прагра-
му Грамады — ня толькі згаджаецца з гэтай пра-
грамаю, але стала і становіцца гатоў працаваць над
стварэннем сьвядомай сарганізаванай сялянска-
работніцкай сілы і пачувае сябе гатовым на ўся-
кія труды, з працай гэтай звязаныя.

2. Абавязкам кожнага сябра Грамады зьяў-
ляецца:

а) выканаваць усялякія арганізацыйныя рас-
параджэнні, атрыманыя ад партыйных уладаў,
а таксама прыймаць партыйныя становішчы, на
якія будзе выбраны;

б) аплачваць партыйную складку, разьмер
якой вызначае сам паводле ўласнага разуменьня
і магчымасці;

в) чытаць і аплачваць газеты, выдаваныя
Грамадой, а таксама пастаянна знаходзіць для іх
новых чытачоў і падпішчыкаў;

г) мець партыйны білет.

3. Кожны сябра Грамады мае права:

а) прымаць учасьце на сходах і зьездах Грамады;

б) выбіраць і быць выбіраным на ўсе становішчы ў партыйнай арганізацыі.

4. Сябры Грамады прыймаюцца мяйсцовай арганізацыяй або вышэйшымі партыйнымі ўладамі.

5. Ніхто з сяброў Грамады ня можа належаць да іншых палітычных партыяў. Калі-б гэта сталася, дык такі сябра аўтаматычна выключаецца з Грамады.

6. Калі-б хто з сяброў Грамады ня выканаў без даведзенай прычыны якога-небудзь з прынятых на сябе абавязкаў або запляміў-бы сябе паступкам, паніжаючым годнасьць чалавека працы, дык гэты сябра на пэўны час пазбаўляецца правоў сябра Грамады або зусім выключаецца з партыі. Пазбавіць правоў сябра Грамады можа кожная мяйсцовая арганізацыя. Выключыць з Грамады мае права толькі Цэнтральны Камітэт. Гэтае сваё права Цэнтральны Камітэт можа перадаваць і даручаць іншым партыйным уладам.

Пазбаўлены на пэўны час правоў сябра Грамады мае права ў працягу месяца абжалавать пастанову мяйсцовай арганізацыі ў Цэнтральны Камітэт, які і вырашае тады аканчальна гэтую справу.

Мяйсцовая арганізацыя.

7. Сябры Грамады, якія пражываюць ў адной ці некалькіх суседніх вёсках, ствараюць партыйны Гурток. У вялікіх мястэчках і гарадох

районныя Гурткі Грамады могуць лучыцца ў адзіную Гарадскую арганізацыю Грамады.

8. Гурток выбірае свой Камітэт, складзены з трох асоб: старшыні, сакрэтара і скарбніка. Камітэт выступае ад імя Гуртка, згодна з пастановамі Гуртка або згодна распараджэньняў вышэйшых партыйных уладаў.

9. Сходы Гуртка адбываюцца ў меру патрэбы і склікаюцца з уласнай ініцыятывы Камітэту, на жаданьне трох сяброў Гуртка або на жаданьне вышэйшай партыйнай улады.

10. Да кампетэнцыі Гуртка належыць:

а) прымо сяброў і пазбаўленьне іх правоў;

б) выбар дэлегатаў на партыйныя зьезды і Агульны Зьезд;

в) зьбіраньне складак, партыйных ахвяраў і падпіскі ад сяброў на газету;

г) вызначэньне для Камітэту і паасобных сяброў Гуртка прац арганізацыйна-агітацыйных, асабліва ж працы ў пашырэньні партыйных друкаў і ў знаходжаньні новых падпішчыкаў газэты;

д) прыманьне справаздачаў аб дзеяльнасьці Камітэту і паасобных сяброў Гуртка;

е) вызначэньне кандыдатаў у гмінную раду, касу хворых, а таксама ў-ва ўсякія мясцовыя таварыствы прасьветныя, гаспадарчыя і грамадзкія;

ж) разважаньні над палітычнымі справамі і прыманьне пастаноў у якасьці агульных, так і ў справах мясцовага характару.

11. Адказным перад партыяй за працу Гуртка зьяўляецца Камітэт Гуртка.

Павятовая арганізацыя.

12. Сябры Грамады, якія жывуць у адным павеце, складаюць арганізацыю Грамады данага павету.

13. Сябры Грамады збіраюцца ня менш аднаго разу ў год на Павятовы зьезд.

14. Павятовы зьезд Грамады склікаецца Павятовым Камітэтам па:

- а) пастанове Павятовага Камітэту;
- б) жаданьню вышэйшай партыйнай улады;
- в) жаданьню найменш трох партыйных Гурткоў.

15. Павятовы зьезд

а) выбірае Павятовы Камітэт у складзе старшыні, сакрэтара, скарбніка і па адным сябру Камітэта ад кожнага Гуртка;

б) прымае справаздачу аб дзеяльнасьці Камітэту;

в) разважае справы палітычныя і выносіць у гэтых справах свае пастановы.

г) выбірае дэлегатаў на партыйны Агульны Зьезд.

16. Засяданьні Павят. Камітэту вызначаюцца:

- а) пастановай папярэдняга засяданьня;
- б) старшынёй Камітэту з уласнай ініцыятывы або на жаданьне двух сяброў Камітэту;
- в) на жаданьне вышэйшай партыйнай улады.

17. Да абавязкаў Павятовага Камітэту належаць:

- а) падготовка і скліканьне павятовых зьездаў;
- б) кантраляваньне дзеяльнасьці мяйсцовых Гурткоў і прэзідыуму Камітэту;

в) выкананьне пастановаў зьездаў;

г) арганізаваньне мітынгаў і палітычных нарадаў, кіраваньне палітычнай акцыяй на абшарах павету ў мэтах паглыбленьня сьвядомасьці беларускіх сялянскіх і работніцкіх масаў і пашырэння арганізацыі;

д) складаньне Цэнтральнаму Камітэту квартальных (4 разы ў год) справаздач аб партыйнай дзеяльнасьці, а таксама аб палітычным, культурным і гаспадарчым жыцьці ў павеце.

18. Пастановы Камітэту выконвае прэзідыум у складзе старшыні, сакрэтара і скарбніка. Прэзідыум павінен утрымліваць сталую сувязь з Камітэтам Гурткоў і з Цэнтральным Камітэтам. Прэзідыум выдаець сяброўскія білеты; кантралюе падпіску на газету і сяброўскія складкі, а таксама кантралюе пашырэнне партыйных друкаў.

Адказным перад Цэнтральным Камітэтам за стан працы ў павеце зьяўляецца прэзідыум; прэзідыум падаець Цэнтральнаму Камітэту кожны месяц сьпіс усіх сяброў Грамады ў павеце.

Акружная арганізацыя.

19. Цэнтральны Камітэт, калі знойдзець патрэбным, стварае Акружныя Арганізацыі Грамады, злучаючы ў іх па некалькі павятовых арганізацый.

Агульны зьезд.

20. Найвышэйшай уладай Грамады зьяўляецца Агульны Зьезд. Агульны Зьезд пастанаўляе аб усёй палітычнай і арганізацыйнай дзеяль-

насьці Грамады, а таксама аб праграме, тактыцы і статуте, выбірае Цэнтральны Камітэт і Рэвізійную Камісію Грамады, а роўна прыймае ад іх справаздачу.

21. Агульны Зьезд складаецца з дэлегатаў, выбраных ад Гурткоў, а таксама на павятовых зьездах, і склікаецца Цэнтральным Камітэтам ня менш аднаго разу ў год. На жаданьне найменш 7 арганізацый павятовых (зьездаў ці павятовых камітэтаў) Цэнтральны Камітэт абавязаны склікаць Агульны Зьезд у працягу трох месяцаў.

Цэнтральны Камітэт.

22. Цэнтральны Камітэт кіруе дзеяльнасьцю Соймавага Клюб, Павятовых Камітэтаў і ўсіх іншых арганізацый Грамады.

23. У выпадку лільнай патрэбы выявіць становішча ўсё Грамады ў паасобных справах,— Цэнтральны Камітэт склікае Раду Грамады, складзеную з прадстаўнікоў Павятовых Камітэтаў і мужоў даверня.

24. Цэнтральны Камітэт складаецца з 11 сяброў і выбірае з-паміж сябе прэзідыум у складзе 5 асоб, у гэтай лічбе старшыню, віцэ-старшыню, скарбніка, сакрэтара і яго заступніка.

25. Засяданьні Цэнтральнага Камітэту адбываюцца ў меру патрэбы і склікаюцца старшынёю з яго ініцыятывы, па пастанове прэзідыуму або на жаданьне трох сяброў Камітэту.

26. Для вядзеньня паасобных галін працы Цэнтральны Камітэт стварае аддзелы і выбірае з лічбы сяброў Камітэту кіраўнікоў гэтых аддзелаў.

27. Засяданьні Прэзідыуму Ц. К. адбываюцца раз на тыдзень. На свае засяданьні Прэзідыум мае права запрашаць кіраўнікоў паасобных аддзелаў.

Рэвізійная Камісія.

28. Рэвізійная Камісія складаецца з трох сяброў і аднаго заступніка, якіх выбірае Агульны Зьезд Грамады.

29. Рэвізійная Камісія спраўджае прыходарасходную кнігу Цэнтр. Камітэту і робіць справаздачу на Агульным Зьездзе Грамады.

Фінансы Грамады.

30. Фінансы Грамады складаюцца:

- а) з сяброўскіх складак;
- б) са складак пасольскіх;
- в) з даходаў ад прадажы партыйнае літэратуры;
- г) з ахвяраў і даходаў надзвычайных.

31. Палова сяброўскіх складак застаецца ў арганізацыі мяйсцовай ці павятовай, другая-ж палова адсылаецца ў Цэнтральны Камітэт.

32. Павятовыя зьезды маюць права ўстанаўляць дадатковыя складкі на спецыяльныя мэты.

Пастановы.

33. Пастановы ўсіх партыйных уладаў і сабранняў прыймаюцца звычайнай большасьцю галасоў. Пастановы-ж Агульнага Зьезду адносна праграмы, ці тактыкі або Статуту Грамады вымагаюць большасьці $\frac{2}{3}$ галасоў дэлегатаў, прысутных на Агульным Зьездзе.

Пераходныя правілы.

34. Да часу сабрання першага Агульнага Зьезду Грамады Цэнтральны Камітэт выбіраецца Радаю Грамады.

35. У тых паветах, дзе яшчэ ня створаны мяйсцовыя Гурткі і ня выбраны яшчэ Паятовыя Камітэты, вядуць арганізацыйную працу мужы даверыя Грамады, вызначаныя Цэнтральным Камітэтам і перад ім адказныя.

36. Гэты Арганізацыйны Статут Беларускае Сялянска-Работніцкае Грамады зацьверджаны на засяданні Рады Грамады 12. V. 1926 году і зьяўляецца абавязковым для ўсіх сяброў Грамады да часу склікання першага Агульнага Зьезду Беларускае Сялянска-Работніцкае Грамады.